

ΛΑΙΟΣ

• Η ελληνική αρπίσφρα ΔΟΥΚΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ •

← ΓΡΑΜΜΑΤΑ →

II.

‘Αγαπημένη μου,

Η θεία μου Σοφία ήρθε σήμερα σπίτι. Είχε κάπου τρεις μηνες νά μᾶς κάμη έπισκεψι, κι’ έγω άρχιζα νά δεχγιώ πώς την έχω συγγενή μου. Έπειδή ήμουν βεβαία πώς αιτία ήταν η λίγη άγρατη, πουσ αισθάνεται για μᾶς δεν επήγανα ούτε έγω σπίτι της. Πάν α πιστεύω πώς η άγρατη και τὸ ἐγδιαφέρον τοῦ ἔχομε γιὰ ἓνα ἀνθρώπο δεν δεχγιώ ποτὲ ἀπὸ τὴ συγγένεια πουσ μᾶς συνδέει μ’ αὐτόν. Γι’ αὐτὸ δε μούκανε καθόλου ἐντύπωσιν πουσ δεν τὴν ἔβλεπα.

Σήμερον πρωὶ—πρωὶ ήρθε. Μου εἶπε χίλια παράπονα πώς τὴν δέχασα, πώς κάθε μέρα (τώρα και τρεις μηνες) λογαριάζει τὴν έπισκεψί μου. Κι’

άκρη μ’ ἐπαίνεσε πῶς ώμορφηνα, και πῶς τώρα είμαι «ένα καμάρι»!

Έγω ἐκαθήμην ἀπέναντί της και τὴν ἄκουα και χαμογελούσα, κι’ ἐκύτταξα τὸ καπέλλο της που δεν τῆς ἐπήγανε διόλου ώραίκ, έτσι ήλικιωμένη που είναι και φορεῖ αὐτὰ τὰ πράγματα, που μόνο γέες γυναίκες ἐπιτρέπεται νά βάζουν.

Αύτὸ δύμως συμβαίνει σ’ δλες που είχαν ώμορφη νεότητα δεν, μποροῦνε νά πιστέψουν πῶς τῆς ἀσχημίζει δ κατρός. Γιατὶ ήταν ἀληθινὰ ώμορφη η θεία μου ἀλλοτέ. Μάλιστα ἀκούω πῶς η καλλονή της ἔκαμε κρότο κι’ ἔξω ἀπὸ τὸ νησί. Τώρα δύμως πάι πειλά. Μόλις και στὰ μάτια τῆς ἀπόβατινε κάτι τι ἀπὸ τὴν πρώτη λάμψι. Δόντια φορεῖ δένα, τὰ μαλλιά της τὰ βάφει. Μου φαίνεται θάταν πειλ καλή ἀν ἄφινε τὸν καιρὸ νά ἔξακολουθῇ ἀνενό-

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

χλητος τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς, παρὰ γ' ἀγωνίζεται ἔτοις νὰ τὸν σταυρικήσῃ μὲ ἀνώρελα στυλωτήρια. Θαρρεῖς ἀρχαῖον ἄγαλμα ποῦ τοῦ βάζουμε; γύψινη μύτη γιὰ νὰ τοῦ ἔσαναδωσωμε τὴν πρώτη τελειότητα. Μοῦπε γιὰ τὴν Σάσσα τὴν κόρη της, πῶς ἡταν ἀρρωστη, πῶς τώρα μόλις ἀφέζει νὰ σιάζῃ λίγο, πῶς κρούει τὸν παρόφινο χορό, κι' ἔτοις φυλάει τὴν δρεξὶ της γι' ἄλλη φορά, πολὺ σύντομα.

'Επειδὴ ἡλθε ὁ λόγος γιὰ τὸ χορὸ μοῦπε γὰ τῆς κάμω μιὰ χάρη. Μιὰ χάρη ποῦ δὲν θὰ μοῦ τὴν ἔσεχάσῃ ποτέ. Κι' αὐτὸ ἔγω μόνο θὰ τῶκανα γιατὶ εἴμαι καλή. Μέ λίγα λόγια μὲ παρακαλοῦσε νὰ δανείσω στὴν Σάσσα τὰ γάντια μου τὰ μακριά, γιατὶ δὲ βρήκε στὰ ἐμπορικά, καὶ κάτι ἄλλα μικροπραγματάκια, ποῦ μοῦ βρίσκονται καὶ χρειάζονται σὲ τέτοιες φρεσες.

Καταλαβάνεις; Ήστερο ἀπὸ τρεῖς μῆνες ποῦγε νὰ μὲ δῆ καὶ μ' ἐπειθυμοῦσε, κι' δῆλο τὸ λογάριας ἡλθη, μὰ νὰ δουλεῖες καὶ νὰ ἀρρωστεῖες δὲν τὴν ἀφηναν, ἔτυχεν ἡ διαβολεμένη σύμπτωσις νὰ τὸ κατορθώσῃ ἀκριβῶς τὴν βραδεῖα τοῦ χοροῦ.

Βέβαια πῶς τῆς φάνηκα δόσι μποροῦσα χρήσιμη. "Εδωσα ὅ, τι μοῦ ζήτησε καὶ τὸ μεσημέρι, σὰν θὰ φάμε, θὰ πεταχθῶ νὰ κάμω καὶ μποῦχλες τῆς Σάσσας καὶ νὰ ρίξω μιὰ προσεκτική ματιὰ στὴν τουαλέττα της.

'Αγάπη μου, στὸν κόσμο εἶναι καλὰ νὰ μὴ γελιούμαστε, νὰ ἔσέρωμε νὰ ἔσχωρίζωμεν τὰ φεύτικα ἀπὸ τ' ἀληθινά, νὰ χαμογελοῦμε γιὰ τὴν ἀνθρώπινες ἀτέλειες δίχως νὰ τῆς φέγγωμεν, καὶ νὰ μὴ ἔχογομε πῶς ἄλλοι γελοῦν μὲ τὶς δικές μας, ποῦ ἐμεῖς ἡ δὲν ἔσερομε πῶς ἔχομεν ἡ εἰμαστε ἀνίκανοι νὰ διορθώσωμεν.

Σὲ φιλῶ

'Αγαπημένη μου,

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα εἶχα ἔνα σωρὸ ἐπισκέψις. Συνενοημένοι λέξ νέρθουνε δῆλοι τὴν ἴδια μέρα. "Ολες μου ἡ φιλεγάδες ἡλθαν κι' οὔτε μπορῶ νὰ σου παραστήσω τὸ νταβατοῦρι καὶ τὸ κακὸ ποῦ γίνηκεν." Ολοι εὑμορφοι καὶ νέοι, καὶ ἔξυπνοι, δὲν ἔκαναν τίποτε ποῦ νὰ μὴ εἴναι εὑμορφο καὶ χαρούμενον. "Αν σου προσθέσω πῶς ὡραφω μᾶς ἑτραγούδησες μὲ τὴν μαλακή της φωνή, ποῦ νομίζεις πῶς χαδεύει τὴν ψυχή μὲ φτεράκια, ἔνα θεότρελλο τραγουδάκι ναπολιτάνικο, θάχεις ἀπάνω—κάτω τὴν είκόνα τοῦ ἀκουσίου αὐτοῦ bal blanc ὅπως λέτε σεῖς οἱ mondains.

Τὶς γραμμές αὐτές μολαταῦτα σου τὶς γράφω στὸ τραπέζι ποῦ βρίσκεται στὴ μέση τῆς τραπεζαρίας, ἐνῷ ὁ Πέτρος κι' ὁ Λάρης παίζουν μιὰ συμφωνία τοῦ Beethoven κι' ἡ 'Αγτιγόνη ἵγνογραφει κάτι μενεξέδεες δίπλα μου κι' ὁ μπαμπᾶς μου διαβάζει παρέκει τὴν ἐφημερίδα του. Καὶ εἶναι τόσο εὑμορφο ἔτσι, τόσο κρεμα, ποῦ σὲ βεβαίω δὲ θ' ἀντήλασσα τὴν ήσυχη αὐτὴ οἰκογένεια καὶ συγτροφιὰ μὲ τὸν κάθε πολύχοσμο χορό. Εγὼ ἔχω ἀνοιχτὸ προστά μου τὸ διαβάζω «Τὸ βιβλίο τῆς Αύτοκρατείρας 'Ελισάβετ» τοῦ κ. Χρηστομάνου. Δὲ ἔσρω, μὰ μοῦ φαίνεται πῶς ἀνήμουν κι' ἐγὼ μύτοκράτειρα ἔτσι θὰ ἐσκεπτόμουν, κι' ἔτσι θάκρινα τὸν κόσμο καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Γιατὶ

ἔσρεις, σᾶν ἔχει κανεὶς ἔνα 'Αχιλλειο καὶ μιὰ θαλαμηγὸ στὰς διαταγάς του εἶναι θαρρῶ πειδεύκολο νὰ τοῦ φαίνονταν δῆλα τὰ πράγματα ταπεινὰ καὶ πρόστυχα.... Ο Θεὸς φυλάξοι βεβαία μὴ πάρης γιὰ ἔγωγες τὰ λόγια μου. Εέρεις ἐσύ πῶς σκέπτομαι καὶ πόσο καλὰ ἀγτιλαμδάνομαι τὶ λίγο ἀξίζει ἡ ζωὴ ἀπὸ πού κι' ἀν τὴν κυττάξωμεν. Είτε ἀπὸ τὴν Στού τοῦ Μουσείου τοῦ 'Αχιλλείου, είτε ἀπὸ τὴν θύρα τοῦ πτωχικού σπιτιού τοῦ 'Εργάτου. Κι' ἡ πορφύρα ἡ βασιλικὴ κι' ἡ μπλούζα τοῦ λαϊκοῦ τὴν ἴδια κακομοιριασμένη καρδιά σκεπάζει. Ή διαφορὰ εἶνε πῶς ἐνῷ ἡ αὐτοκράτειρα συλλογίζεται τὰ βάσανά της καὶ συχαίνεται τὸν κόσμο ταξιδεύοντας ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία, ἐμεῖς οἱ ἄλλοι ήμεθα ἡγαγκούσανενοι νὰ μένωμε καρφωμένοι ἐκεὶ ποῦ μᾶς ἔβαλεν ἡ μοῖρα μας δουλευτάδες κουρασμένοι κι' ἀκαταπόνητοι κάποιας ζωῆς, ποῦ δινειρεύθηκε καλύτερη τὴν τωρινῆς. Κρύθοντες συγνότατα, τὴν ἀληθινή μας ψυχὴ μὲς στὴν προσωπίδα τοῦ Συγγειθισμένου καὶ τοῦ Πρακτικοῦ γιὰ νὰ μὴ γινόμαστε γελοῖοι στοὺς συντρόφους μας. . . Τώρα, ἐτέλειώσαν τὸ κομμάτι ποῦ ἔπαιζαν, κι' ὁ μπαμπᾶς μωρὸ προτείνει νὰ πάμε νὰ κοιμηθοῦμεν. Εἶναι καιρὸς πιά, κοντεύουν ἔγδεκα κι' αὔριο πρέπει νὰ ξυπνήσουν ἐγωρίς γιὰ κάποια βιαστικὴ δουλειὰ τοῦ καταστήματος. Βλέπεις, μπορεῖς κάλλιστα νὰ νοιώθεις τὸν Beethoven καὶ νὰ αἰσθάνεσαι δῆλες τὶς παράξενες ίδεις μιᾶς βασιλίσσης, ἡ 'Ανάγκη τῆς ζωῆς ἔρχεται ἀπότομα καὶ σὲ σπρώχνει καὶ ξυπνᾶς ἀπὸ τὸ 'Ονειρό, γιὰ νὰ πᾶς νὰ κοιμηθῆς τὸν ήσυχον ύπνο τοῦ Βιοπαλαιστοῦ.

IV.

'Αγαπημένη μου,

Δὲν ἔσρω πῶς θὰ σου φανῇ τὸ σημερινό μου γράμμα, κι' ἀν δυσαρεστηθῆς λίγο μὲ τὴν πάρα πολὺ ἀνάποδες καὶ μισάνθρωπες σκέψεις μου. Εγὼ μολαταῦτα θὰ σου τὰς πῶς, καὶ γιατὶ μ' ἀρέσει πάντα νὰ σου δείχνω τὴν ψυχὴ μου ὅπως εἶναι, καὶ ἔξ ἄλλου ἐπειδὴ θέλω μὲ αὐτό, νὰ βάζω κάποιες στὰ ματάκια σου τὰ εὑμορφα ἔνα μικρούτσικο μεγενθυντικὸ φακό, γιὰ νὰ διαυρίνης πειδεύκολα.

Εέρεις, ἀγαπημένη μου, πόσο ἀπομεμαρχυσμένοι ζούμε ἐμεῖς ἀπὸ τὸν κόσμο καὶ πόσο μᾶς ἀρέσει νὰ σχετιζόμεθα μόνο μὲ τοὺς συγγενεῖς μας καὶ μὲ κείνους ποῦ μᾶς συνδέει ἀληθινὴ φιλία, καμιαὶ φορά, πειδὲ ἀδιάσπαστη καὶ πειδὲ ἰσχυρὴ αὐτὴ ἀπ' δῆλους τοὺς συγγενικοὺς δεσμούς. Μᾶς κάνει κόπο ἐμένα πρὸ πάντων νὰ γινωρίζωμεθα ἔτσι, στὰς διαταγάς της ἐθιμοταξίας ποῦ ἀπαίτοῦν αἱ κοινωνικαὶ σχέσεις. Μπορεῖς καὶ νῦχωμεν ἄδικο, ἐν τούτοις, ἐμεῖς μὲς στοὺς λίγους μας φίλους εὑρίσκομε τὴν εὐχαρίστησι, καὶ νὴ η ήσυχη συντροφιὰ τοῦ κύκλου μας αἱ απαληρώνει τέλεια, σὲ βεβαίωνα, τῶν ἄλλων τῆς πολυθρύσεως συναναστροφές καὶ τὶς φασαρίες ποῦ σέρνουν ξοπίσω τους.

Μέση φαίνεται, πῶς κανεὶς ἀπὸ τόσες πολλές γιγωριμίες καταντᾷ νὰ κάσῃ ὁ ἴδιος τὸν ἴδιο τὸν χαρακτήρα πέρνωντας σιγά—σιγά τὰ φυσικὰ ἐκεῖ-

νων, ποῦ συναγαστρέφεται. "Οσες φορὲς ἔγῳ ἔτυχε νὰ παρευρέθω σὲ κανένα χορό, ποτὲ δὲν ἔφυγα εὐχριστημένη. Πάντα ἀπὸ τὰ φῶτα, κι' ἀπὸ τίς μυρωδίες καὶ ἀπὸ τὰ λουλούδια, καὶ ἀπὸ τὰ λόγια ποῦ εἶπα ἡ ἄκουσια νὰ μοῦ λέν, κατὶ ἀπόμεινες ἔνο καὶ παράσιτο στὴν ψυχή μου. 'Εγόμενα πῶς καὶ στὸ σπίτι μου κι' ἵσια με τὸ δωμάτιο μου ἀνέπνεα στὸν ἴδιο βαρὺν ἀέρα τῆς σάλας τοῦ χοροῦ. Αέρα φορτωμένον ἀφώματα, ἐρωτικές ματιές, γυναικεῖς ἀσχημεῖς φιλαρέσκειες καὶ ἀντρίκιες ἀνοησίες. 'Απὸ τὸν κόσμον, ἀπὸ τὸν κόσμο τῶν σαλογιών πρὸ πάντων, φεύγει κανεὶς πάντοτε μὲ τσαλακωμένη τὴν ψυχή, ὅπως καὶ τὰ φορέματα. Καὶ πλὸ τσαλακωμένος ἀπ' ὅλους, ὅποιος φορεῖ λεπτότερα φουστάνια καὶ ἔχει λεπτότερη τὴν ψυχή !

Γι' αὐτὸ σὰν ἡ νονά μου, ποῦρθε ἀπὸ τὴν Ἰταλία, ἄνοιξε τὶς σάλες τῆς στὸν κομψὸν κόσμο ποῦ γνώριζε, καὶ εὐρέθηκα στὴν ἀνάγκη νὰ μὴ λείπω, ἀφοῦ, καθὼς ἔρεις, τοὺς δυὸ μῆνες ποῦ ἔμεινε ἐδῶ τοὺς πέρασα στὸ σπίτι τῆς, αἰσθάνθηκα μίαν τόσο ἀκατανίκητη στενοχωρία, ποῦ πολλὲς φορὲς μοῦρθε νὰ πάω νὰ παρκαλέσω τὴν εὐγενικὴ αὐτὴ κυρία νὰ μὴ ἀφήσῃ στὴν μοναξιά μου, ἀφοῦ αὐτὰ τὰ πράγματα δὲ μοῦ κινοῦσσαν τὸ παραμικρὸν ἐνδιαφέρον. 'Ο φόρος μὴ παρεξηγηθῶ, μὲ ἀγεγατίζε κι' ἔτι ἔμεινα! Στὴν ἀρχὴν ἐδυσκολεύθηκα νὰ κάνω ὅπως ἔκαναν ὅλοι. Νὰ λέω φευτίες. 'Αλλὰ σιγά—σιγά, συγήθισα. Κι' ἀν δὲν κατώρθωσα ποτέ, εἶν' ἡ ἀλήθεια, νὰ παίνεσσα τὰ μαλλιά μιᾶς ποῦ ἤξερα καλὰ πῶς φοροῦσε περούκα, ἥκουσσα τοὺς ἀλλούς νὰ τὸ λέν δίχως νὰ ἀφίνω στὴν μορφῇ μου νὰ ζωγραφίζεται ἡ γελοία ἐντύπωσις, ποῦ μοῦ ἔκαναν τὰ παρόμοια. Βέβαια σ' δύσους εἶδα εὑρίσκοντο κι' ὅπως πρέπει κυρίες καὶ κύριοι. Μὰ αὐτοὶ ήσαν τόσο λίγοι, κι' ἀπέφευγα τόσο νὰ φαίνωνται, ποῦ καταντοῦσε πάλι νὰ λέγη κανεὶς πῶς δὲν ὑπῆρχαν.

Πρὸ πάντων μοῦ ἔκαναν ἐντύπωσι, κι' αὐτὸ σπεύδω νὰ σοῦ πῶ στὸ σημερινό μου γράμμα, αἱ γυναικεῖς! 'Εμεῖς αἱ γυναικεῖς!

Πόσο εὔκολα ἐπιπόλαιες καὶ ἐλαφρές, καὶ τὶ εὔκολα ἐνθουσιασμένες καὶ περήφρωνες ἀπὸ τὰ κομπλικεύτα τῶν ἀνδρῶν!

"Ἐγας κομψεύμενος ἔξενύχτης, γερμένος πάνω

ἀπὸ τὴν πολυθρόνα μας—σὲ παράμερο σαλονάκι μὲ τὴν ἀπαράτητη λατάνικη, ποῦ ἀργοκινεῖ τὰ φύλλα της λέσ καὶ μᾶς ἐλεινολογεῖ—μπορεῖ, σὲ βεβιώνω, ἀγαπημένη μου, νὰ μᾶς πῆρε ὅ, τι τοῦ καπνίσει, δίχως νὰ φοθηθῇ πῶς θὰ μᾶς προξενήσῃ ἀγανάκτησιν. Τὸ ἐναγτίον, θὰ τὸν ἀκούσεις μ' ἔνα ἀόριστο χαμόγελο καὶ συγνάθα φέρνωμε τὸ χέρι μας στὸν ωμὸν μας, γιὰ νὰ σιδέσωμε τὸ φρέμα μας, ποῦ μπορεῖ νὰ ἔσφυγῃ ἀπὸ τὴν θέσι, ποῦ πρέπει, κινηματικό ποῦ δὲν ἔχει μολαταῦτα ἄλλο σκοπὸ παρχ νὰ ἔσκεπάσῃ στὰ μάτια τοῦ Ἰππότου μας, ὅ, τι ἡ διατελέσεις καὶ τὰ λουλούδια κρατοῦνται ἀκόμη σκεπασμένο! Νὰ γιατὶ μ' ἀρέσει νὰ μένω τὰ βράδυα τοῦ χειμῶνα στὸ σπίτι μας, στὴ συντροφίᾳ τὴν ἡρεμη τῶν ἰδικῶν μου, νὰ γιατὶ συγγράψω τὸ σημερινό μου γράμμα. Εἶναι πραγματικὲς εἰκόνες μιᾶς σάλας χοροῦ, ποῦ ἔστηλίγονται κάθε φορὰ ποῦ συγκατῶνται νέες κι' εὔμορφες γυναικεῖς μὲ νέους κι' ἔμορφους ἄνδρας, καὶ πρέπει κανεὶς νὰ σφιχνᾶ ἐπίμονά τὰ μάτια του γιὰ νὰ μὴ τὴς βλέπει, καὶ πρέπει νάναι ὑποκριτής γιὰ νὰ μὴν τὴς παραδεχθῆ. Γι' αὐτὸ δύταν αὔριο πανδρεύθεις, ἀγαπημένη μου, μὴ πηγαίνης στοὺς χορούς, ἀν δὲ σύζυγός σου, γιὰ νὰ σ' εὐχαριστήσῃ, καὶ νὰ σοῦ δεξῆ τὴν ἀγάπη του θελήσῃ νὰ σὲ συγδεύσῃ ποτὲ. 'Εσύ μὴ πῆς. Θὰ σ' ἀγαπήσῃ πειδὸ πολύ, καὶ ἡ ἐπομένη μέρα θὰ σᾶς βρή πειδὸ εὐτυχισμένους καὶ διπλα ν' ἀγαπᾶστε.

Σὲ φιλῶ
LALO DE CASTRO

Υ. Γ Πολλὲς κυρίες, ἀν ἔτυχαινε νὰ διαβάσουν τὸ γράμμα αὐτὸ, θὰ ἐσκέπτοντο φυσικά, πῶς γιὰ νὰ τὰ λέω αὐτὰ θάμψαι καμιὰ ἀσχημη, ποῦ δὲν τὴν προσέχουν σὲ τέτοιες περιστάσεις, καὶ τὰ λέω ἀπὸ ζήλια. Βεβαίωσέ τες σὲ παρακαλῶ, ἀγαπημένη μου, ὅτι ἀν θάμουν ἀσχημη θάχα τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὸν ἐγώισμό νὰ μὴ ἀναφέρω ποτὲ γιὰ αὐτὰ τὰ ζητήματα, ἀκριβῶς γιὰ νὰ μὴ προκαλέσω τὴν εἰρωνείαν των αὐτήν, ποῦ θάταν τότε πολὺ δικαιολογημένη.

L.

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

"Ἡ ψυχολογία τῶν ἀπαντήσεων ἐν τῷ δικαστηρίῳ.
"Ο πρόσδοτος (πρὸς μίαν μάρτυρα). Εἶσθε κυρία ἔγγαμος ἢ ἄγαμος;

"Ἡ μάρτυς στενάζει:

"Ο πρόσδοτος (πρὸς τὸν γραμματέα). Γράψε ἄγαμος.
"Μετὰ ἐν τέταρτον ὁ πρόσδοτος ἐρωτᾷ ἔτρα μάρτυρα.

"Εἶσθε ἔγγαμος ἢ ἄγαμος;

"Ο μάρτυς στενάζει.

"Γράψε ἔγγαμος! λέγει ὁ πρόσδοτος πρὸς τὸν γραμματέα.

Εἰς τὸ ταξεῖδι τοῦ γάμου.

"Εκείνη.— Αὐτὸς ὁ δέδομος εἰναι ποὺ ἐπικίνδυνος.
Δὲν μπορεῖς νὰ μοῦ ενοικιάσῃς ἔνα μονλάρι;

"Εκείνος.— 'Ακούμπησες ἐπάρω μου, ἀγάπη μου!

★

Εἰς τὴν καλλιεργητὴν ἔκθεσιν.

—"Ἐγώ, κύριε μόν, ἔχω τὴν ἰδέαν δι τοῦ μόνον οἱ μεγάλοι τελίναρες ἀξίουν. Αὐτὰ τὰ ἄλλα τὰ μικρὰ καρδάκια δὲν ἔχουν καμιὰν ἀξίαν.

— Εἶσθε κορυπάς; — Οχι! είμαι πορνιζοποιός.